

FOKUS

OVERSIKT OVER
SPRÅKLYDENES SKRIVEMÅTER
MED SPRÅKLYDHUS

Toril Karstad

Oversikt over språklydenes skrivemåter

a	A ape, <u>lage</u> , <u>ga</u> , <u>ba</u> (Dette ordet kan skrives med eller uten stum <u>D</u> .) AD glade, glad, bad, i stad, et blad, forstad (I de to siste ordene uttaler noen D-en). (Noen ord, der stammen av ordet slutter på lang a-lyd, har gjerne stum <u>D</u> .) AV gay (Dette ordet kan skrives med eller uten stum <u>V</u> .) AG bursdag, mandag, tirsdag, onsdag osv. (G blir ofte stum når <u>dag</u> er sist i ord.) NNE annen, annet (+ i sammensatte ord). (Ny a-lyd erstatter NNE: «a-an», «a-ant».)
b	B bo, nabo BB ribbe, nebb
d	D dag, rede, bad DD nådde, redd
e₁	E ete, lete, le ET det, diskret ED bred, gned, sped, gled, med, sted, fred, red, ned (I de 4 siste ordene kan D-en uttales). (Noen ord, der stammen av ordet slutter på lang e-lyd, har stum <u>D</u> .) Æ en hæl, hælen, å væte (I disse ordene uttales gjerne Æ-en som e-lyd.)
e₂	E eple, mett, sprette ED bedt, bredt, spedt, spredt (I noen ord med kort e-lyd har E-en stum <u>D</u> etter seg.)
ø	E alle, kjenne, komme, ville, huske, fine, lekene, gavene (Kort, trykklett /e/ noteres /ø/.) ET huset, treet, livet, låret, skapet, jordet, håret, spiret, garnet, såret (Regel: Alt du kan peke på og si 'det' til, har endelsen -et, dvs. i intetkjønn bestemt form, entall.)
f	F få, saft, sjef FF treffe, traff V lavt, stivt, skjevt, slovt, gjevt, naivt, lovt, livsfarlig, livslang, til havs, havsnød, i loves / brevs form, over skrevs (Når T eller S følger etter V i samme stavelse, blir V-en uttalt som f-lyd.)
g	G gå, lage, dag GG legge, ligg
h	H ha, uhyre
i	I is, sil, ri Y: whisky, sherry IE: hippie, smoothie EY: hockey EE: weekend (engelsk) ID tid, vid, sid, blid og i bøyd form: tida, tidt, vide, vidi, side, sidt, blide, blidt (Noen ord, der stammen av ordet slutter på lang i-lyd, har stum <u>D</u>). IG modig, stadig, veldig, riktig, herlig, deilig, vennlig, kjærlig, ærlig, farlig, særlig, riktig, nydelig, delig (Regel: Etter endelsene /i/ og /li/ er det stum G: -IG / -LIG.)
j	J ja, jul, majones, vilje, hølje, mølje, detalj Y: yoghurt, yoga, yogi (fra engelsk) GJ gjøre, gjerne, gjær, gjø, gjerrig, gjerde, gjennom, gjeter, gjøk, gjødsel, å gjemme, gjest, gjespe, gjørme, gjjen, regjering (Regel: I mange ord er det stum G foran J.) HJ en hjort, hjerte, en hjerne, et hjul, hjelp, hjørne, hjelm, hjem, i hjel (I ordene ovenfor er det stum H foran J. Lær disse ordene!) G gi, gissen, gikk, gift, gips, gispe, gyse, gyselig, gyllen, geipe, geit, Geilo, gyldig, gyve, gild, begynne, forgifte, angi, avgj, overgi, overgitt, begi seg, forgylt, oppgitt (Regel: J-lyden skrives med G foran I, Y og EI.) LJ ljuge, lome, lja, en llore, Ljan, Ljabru (Her har J-en stum L foran seg. Ljuge kan skrives JUGE.) I/G familie, historie, prærie, glorie, forriqe (I-en blir ofte en j-lyd, og G-en er stum.)
k	K kor, åker, lek KK lekke, lakk G lagt, sagt, stygt, trygt, farligste, dags-, til lags, krigs-, skogs, bursdags-, nordligste, utroligste, hogst (Når S følger etter G i samme stavelse, blir G-en uttalt /k/.) C camping, cockpit, cola, computer, container, copyright, cornflakes, cowboy, cup (Ordene med C for k-lyd har vi overtatt fra engelsk. Lær å stave disse ordene!) CH Christian, Joachim, Nicholas, Richard, Nicholas, Wenche, Michaela, Janniche, Rachel

Fokus © Toril Karstad Kreativ Læring

Oversikt over språklydenes skrivemåter

I₁ <i>fremre i etter a/å</i>	L	åle, ål	
	LL	alle, fall	
	LD	kald <u>_</u> , skjold <u>_</u> , vold <u>_</u> , hold <u>_</u> , fold <u>_</u> , og i bøyd/avledet form: kalde, skjoldet <u>_</u> , volden <u>_</u> , holde, folde <u>_</u> ,	å vold <u>_</u> (Noen ord der stammen av ordet slutter på I-lyd, har stum D.)
	LV	toly <u>_</u> , haly <u>_</u> (Disse to ordene har stum V etter L.)	
I <i>bakre I</i>	L	liv, hyle, hel	bungalow (Avvik fra mønsteret med I-uttale etter a i mange dialekter)
	LL	felle, ull	
	RL	farlig <u>_</u> , særlig <u>_</u> , herlig <u>_</u> , sørlig <u>_</u> , kakerlakk <u>_</u> , perle, ergerlig <u>_</u> , forlovet <u>_</u> , dårlig <u>_</u> , Sørlandet	(På østlandsmål slås R+L sammen til en enkelt lyd, /l/, som er lik I ₂ / I ₁ . Avvik fra mønsteret med I ₁ -uttale etter a/å.)
	RD <u>L</u>	Nordland <u>_</u> , nordlending <u>_</u> , nordlig <u>_</u> , nordlys <u>_</u> , fjordluft <u>_</u> , bordøper <u>_</u> , jordledning <u>_</u> , ordlek <u>_</u> , hardlynt	(Når det er en stum D mellom R og L, uttales R+D+L som /l/ på østlandsmål.)
	LD	holde <u>_</u> , holdt <u>_</u> , kaldt <u>_</u> , gjeld <u>_</u> , meld <u>_</u> , vold <u>_</u> , gjaldt <u>_</u> , kveld <u>_</u> , skyld <u>_</u> , mild <u>_</u> , sild <u>_</u> , kald	(Noen ord med kort vokal foran L har stum D istedenfor dobbel konsonant.)
I₂	LV	sølv <u>_</u> , selv <u>_</u> (Disse to ordene har stum V etter L.)	
	LG	selg (Ordet «selge» kommer av ordet «salg» og beholder derfor G-en, som er stum.)	
m	M	mel, dame, arm	
	lam, fem, hjem, rom	(Regel: Det er aldri to M-er i slutten av et ord. Unntak: Ole Brumm.)	
	MM	lammet <u>_</u> , bommen <u>_</u> , komme	(Regel: Når ord med M i slutten bøyes, dobles M-en.)
n	N	nå, pene, lån	
	NN	tenner, tann, sunn	(en sunn person, sunn mat)
	ND	blande <u>_</u> , blind <u>_</u> , sund <u>_</u> (ødelagt), grind <u>_</u> , vind <u>_</u> , hund <u>_</u> , rund <u>_</u> , stund <u>_</u> , blund <u>_</u> , sand	(Noen ord med kort vokal foran N, har stum D istedenfor dobbel konsonant.)
o	O	oter, kose, ro, sto, forsto, dro (sto / forsto / dro kan skrives med eller uten stum D/G).	
	ost, hoste, kost, bom, jommen, fort, port, gjort, en hjort, vond <u>_</u> , ond <u>_</u> , bonde, loff		
	U	sukker, rukket, lukke, stukket, tung, pung, sunget, dum, skum (+ skuff, truffet)	(Regel: Kort o-lyd skrives med U foran k-lyd og n-lyd, og ofte foran m-lyd.)
	OD	god <u>_</u> , blod <u>_</u> , stod <u>_</u> , forstod	(Noen ord med stamme som slutter på o-lyd, har / kan ha stum D.)
	OG	drog	(Dette ordet kan skrives med eller uten stum G.)
p	P	på, ape, løp	
	PP	tappe, lapp	
	B	obs, observere, observatør, observatorium, absurd, absolutt, lbsen	(B+S uttales /ps/.)
r	R	ri, hare, hår	
	RR	hurra, arr	
	RD	gjorde, et jorde, av gårde, skurd ^{on} n, ord <u>_</u> , nord <u>_</u> , jord <u>_</u> , en fjord <u>_</u> , bord <u>_</u> , hard <u>_</u> , en gård	(Noen ord der stammen av ordet slutter på r-lyd, har stum D.)
s	S	si, øse, løs	SC: fascinere, fascinerende, fascist, fascisme
	SS	passe, buss	C: decimeter, deciliter, decibel, decennium, decenniet <u>_</u> , decennier (tiår)
	PS	psykisk, psykiater, psykolog, pseudonym	(I opprinnelig greske ord med PS uttales PS /s/.)
t	T	ta, ute, ut	
	TT	lette, lett	
	DT	midten, midterst, midterste, midtveis, midt <u>_</u> , vidt <u>_</u> , sidt <u>_</u> , blidt	(se i-lyden)
	D	Mads, Guds, redsel, fødsel, gjødsel, tilfreds, gods, tidspunkt, tidsnok	(D+S uttales /ts/.)
u	U	ute, lue, snu	OO: smoothie (engelsk lånord)
		ull, skudd	OU: outrert (fransk lånord)
v	V	vi, viske ut, leve, liv	W: kiwi, watt, walkie-talkie, weekend, worldcup, whisky
		høvel, støvel, drøvel, leveren	(Regel: v-lyden har enkel V etter kort vokal. Unntak: lavvo.)
	HV	hvem, hva, hvor, hvorfor, hvordan, hvilken, hver, hverandre, hvis,	
		hval, hvit, hvil, hvile, hvese, hvetekorn, hviske (til), hvitting, hvelv, hvass	(I ordene ovenfor er det stum H foran V. Lær å stave disse ordene!)
y	Y	yr, syr, sy	UT: debut
			Fokus © Toril Karstad Kreativ Læring

Tegnforklaringer: Aktuell lyds stavemåte har **røde vokaler** og **blå konsonanter**, **feit bokstav** = vikarbokstav, **strek under stum bokstav** = minus lyd

Oversikt over språklydenes skrivemåter

æ	Æ	fæl, træl, vræl, å vræle, fælen + noen ord med kort æ-lyd foran sj: æsj , bæsj
	Æ	ære , ærlig , være , kjære , skjære , nær , fjær , tær , knær (Regel: Lang æ-lyd foran R skrives som oftest med Æ .)
	E	erle , perle , herlig , jern , gjerne , hjerne , verne , fjerne , terne , kjerne , stjerne (Noen ord med lang æ-lyd foran RN/ŋ-lyd og RL/l-lyd skrives med E .)
	E	ert , erte , jerv , sterkt , en vert , hvert , mye verd , kjerre , sverm , stjert , lerke , skjerm , sperre , berg (Regel: Kort æ-lyd foran R skrives som oftest med E .)
	Æ	nærme seg , nærmere , nærmest , har vært , færre , lærd , særdeles (Kort æ-lyd foran R skrives som oftest med E , men i noen ord skrives den med Æ . Det er blant annet i ord som kommer av ord med Æ eller Å . Lær disse ordparene): nær – nærme , å være – har vært , får – færre , lære – lærd , særlig – særdeles
ø	Ø	øre , røver , snø
	Ø	øst , trøst
å	Å	år , en låve , tå (Regel: Lang å-lyd skrives som oftest med Å .)
	O	øg , over , lov , å love , doven , grov , rov , Tove , sove , svovel , Dovre , tog , svoger (Regel: Lang å-lyd skrives med O foran V og G .) Unntak: en håv , en låve – men å love
	O	opp , olje , osp , oss , kopp , holde , godt , sloss (<i>i fortida</i>), hoppe , loppe , rolle , troll (Regel: Kort å-lyd skrives som oftest med O .)
	Å	hånd , sånn , rått , brått , tråkke , grått , blått , fått , har gått , stått , bånd , har slått , å slåss (De fleste ord med kort å-lyd skrives med O . Men noen skrives med Å . Flesteparten av disse kommer av ord med Å . Derfor beholder de Å-en). Merk: Å slåss eller har slått kommer av å slå , og begge ordene skrives med Å . Hun sloss før kommer av: hun slo , og begge ordene skrives med O .
	EI	eie , eier , einer , veie , neie , reir , reise , keiser , sei , vei , brei , grei , hei , lei
EG	EG	jeg , meg , deg , seg , veg (I ordene jeg , meg , deg , seg skrives ei -lyden med EG . Ordet « vei » kan skrives veg/vei .)
		egne seg , regn , tegne , vegne , regne , bregne , fregne , beregne , regning , tegning , segne (I noen ord med ei -lyd foran n -lyd skrives ei -lyden med EG .)
		snegl , segl , negl , besegle , forségle , forséglung (I disse ordene med ei -lyd foran I -lyd skrives ei -lyden med EG .)
	EIG	seige , deigen , seig , deig , Rannveig , Ranveig , Solveig , Oddveig , Gunnveig (I disse ordene er det stum G etter EI .)
au	AU	au , auksjon , saus , maur , hauk , forbau , set , pause , gaupe , tau , trau , sau , skau , sna , mja
	AUG	haugen , baugen , haug , baug (Disse ordene har stum G etter AU .)
	AUV	lauv , klauv (Disse to ordene, og sammensatte ord med dem, har stum V etter AU .)
	AUD	daud + sammensatte ord med raud : raufisk (Daud/raud har stum D etter AU .)
	EU	eukalyptus , Europa , euro , europeisk , europeer , europakart , europatur , europavei , europamester , terapeut , fysioterapeut , ergoterapeut , psykoterapeut , fotterapeut (Regel: I ord som kommer av Europa og terapeut , skrives au -lyden med EU .)
øy	ØY	øye , Øyvind , Øystein , Øydis , køye , høyde , gøy , støy , røy , fløy , tøy , drøy , øy , høy
	ØG	døgn , døgnet , løgn , løgnen , en løgner , (høg) , høgskole (Her skrives øy -lyden med ØG .)
	ØI	Øivind , Øistein , Øidis , Øiestad (Den gamle skrivemåten ØI er beholdt i noen navn.)
ai	AI	haien , kaia , vaie , paien , haike , praie , ei kai , raid (kan uttales « reid »), mai , svai , skai , hai , kai , pai
	AY	May , Kay , Hay (I disse navnene skrives ai -lyden med AY .)
	AJ	Kaja , Maja (I disse navnene skrives ai -lyden med AJ . De kan også stavnes med AI .)
	UI	guide (fra engelsk)
åi	OI	oi , oie seg , køie , boikott , broiller , Moi , hiv ohoi!
	OY	soya , soyabønner , soyamelk , soyamel , soyasaus , boysenbær , Roy
oi	OI	å hoie (rope), hoi! (utrop)
ui	UI	å huie (rope), hui! (utrop), i hui og hast

Fokus © Toril Karstad Kreativ Læring

Tegnforklaringer: Aktuell lyds stavemåte har **røde vokal(er)** og **blå konsonanter**, **feit bokstav** = vikarbokstav, **strek under stum bokstav** = minus lyd,

// rundt liten bokstav eller lydskrifttegn = fonem/språklyd. Stor bokstav = enkeltlyders / diftongers stavemåte. Lysegrå skrift = forklaringer.

Oversikt over språklydenes skrivemåter

ŋ	NG	henge, slenge , trenger, springe, unger, krangle, sang, klang, gjeng, lang, seng (Regel: <i>ŋ</i> -lyden skrives vanligvis med NG.)
	N	synke, sank, tenke, lenke, ankel, onkel, vinkel, flink, rank, munk, punktere, sinke, enkel, anke, banke, stinke, stank (Regel: Foran K skrives <i>ŋ</i> -lyden bare med N.)
	N	kenguru, fungere, mango, tango, bungalow, evangeliet, hangarskip, bingo, Inge, Ingunn, rektangulær, angora (Regel: Foran g-lyden skrives <i>ŋ</i> -lyden bare med N.)
	G/K	agn, å agne, rogn, vogn, magnet, signal, velsigne, utsagn, sogn/sokn, ligne/likne, lignende/liknende, ligning/likning (Regel: Foran N skrives <i>ŋ</i> -lyden bare med G/K.) Unntak: ord som kommer av ord med NG, som: utsprunget – utsprungne, besunget – besungne.
	NT	resonnement, abonnement
ç	KJ	kjole, kjøpe, kjekk, kjøre, kjøtt, et kjede, kjedelig, kjøkken, kjeks, å kjæle, khip (Regel: <i>ç</i> -lyden skrives som oftest med KJ, men ikke foran I / Y / El. Unntak: khip.)
	KKJ	bikkje (I dette ordet, og i ordet «ikkje» på nynorsk, dobles K-en.)
	TJ	tjue, tjer, tjene, tjener, tjuv, tjukk, tjære, tjern, tjeld, Tjøme, tjafs, tjafset, tjuveri (I ordene ovenfor skrives ç-lyden med TJ.)
	K	kino, kinn, kilo, kirke, kiosk, kysse, kylling, keitet (Regel: Foran I / Y / El skrives ç-lyden med K.)
	RKJ	forkjølet, forkjølelse, forkjært (Foran ç med KJ blir gjerne trykklett R stum.)
KJ	RK	forkynne, forkynnelse, en forkynner (Foran ç med K blir gjerne trykklett R stum.)
	RTJ	fortjene, fortjeneste (Foran TJ som uttales /ç/, blir gjerne trykklett R stum.)
sj	SJ	sjef, sjette, sjåfør, sjelden, sjø, sjel, sjakk, sjangle, asjett, passasjer, stasjon, rutsje, etasje, reportasje, bagasje, bandasje, misjon, dusj, tusj, hysj, pysj, bæsj, æsj, pysj, vinsj, bratsj (I mange ord skrives f-lyden med SJ, men vanligvis ikke foran I, Y, El og ØY): sjiraff, sjimpanse, sjikt, brosju, kjøttsjy, sjek (unntak fra forbud mot SJ foran I, Y, El)
	SJ	oransje (I dette ordet vi har fra fransk, etterfølges SJ av en stum E.)
	SJE	
	SKJ	skjønn, skjære, skjold, skjev, skjerm, skjell, ei skje, å skje, skjøt, skjul, skjema, skjær, skjøte, skjør, skjele, skjebne, skjøvet, skjærtorsdag, beskjed, avskjed (I mange ord skrives f-lyden med SKJ. Lær disse ordene!)
	SK	ski, skive, skitt, skipper, skinke, skilt, skip, skill, skinn, skikk, skifte, skildre, skimte, skilpadde, skisse, skyte, sky, skyet, skyve, skygge, skytsengel, skeiv, skøyter, beskytte, fiskekøyte (Regel: f-lyden skrives med SK foran I, Y, El og ØY). Unntak: sjiraff, sjimpanse, sjikt, kjøttsjy, brosju, sjek.
RS	RS	norsk, torsk, først, størst, tørst, forstå, hørsel, oppførsel, forslå, marsvin, bursdag, hørsel, fersk, forstyrre, fyrste, forstad, forsamling, persille, person, overskrift, forsyne, forsynt, persisk, persienne, personale, mors, fars, mars, vers, til pers/værs, Mars, polarsirkelen, Polarstjerna (På østlandsmål uttales R+S som f-lyd.)
	RDS	jordsmonn, gårds plass/tun, bordsetning, bordsalt, nordsamisk, gårdsbruk, hardstappet, nordsida, gårdsnavn, nordspissen, gårdsvei, jordstykke, gårdsdrift, jordsti, til bords, til gårds, til fjords, fjordsild, fjordsel (På østlandsmål uttales R + stum D + S som f-lyd.)
	RSJ	marsjere, værsjuk, persjon, persjonere, versjon, en marsj (R-en blir ofte stum foran SJ.)
	RSKJ	forskjell, forskjellig, forskjærkniv, forskjøvet (Den trykklette R-en blir ofte stum foran SKJ.)
	RSK	forskyve, uforskyldt, hangarskip, Værskei (Den trykklette R-en blir ofte stum foran SK.)
S	S	slo, slenge, avslutte, utslitt, føreslå (På østlandsmål uttales S foran L som f-lyd.) shorts
	G/GE	regi, regissør, regissere, geni, generell, ingeniør, bridge
	J	journalist, Jamaica, pyjamas (eller pysjamas = pysj)
	SH	shorts, shopping, sheriff, shabby, show, sherry, shipping
	CH	match, å matche, chic, champagne, chips, charter, charterfly, cheddar (ost)
SC	SC	fascist, fascisme (uttales enten /s/ eller /ʃ/)
	C	cello

Fokus © Toril Karstad Kreativ Læring

Tegnforklaringer: Aktuell lyds stavemåte har **røde** vokaler og **blå** konsonanter, feit bokstav = vikarbokstav, strek under stum bokstav = minus lyd, // rundt liten bokstav eller lydskrifttegn = fonem/språklyd. Stor bokstav = enkeltlyders / lydsgruppers stavemåte. Lysegrå skrift = forklaringer.

Oversikt over språklydenes skrivemåter

t	RT	durte, starte, karte, serverte, førti, kjørte, en sort, en vert, dyrt, klart, kort, snart (På østlandsmål slås r-lyden + t-lyden sammen til en enkelt bakgomlyd, /tl/.)
	RTD	hardt, verdt, bordtennis, Nord-Trøndelag, nordtrønder, Nord-Troms, nordtysk, bordtale, fjordtorsk, ordtak, jordtrapp, bordtelefon, jordtak, hardtrampet (Når det er en stum D mellom R og T, uttales R+D+T som t-lyd på østlandsmål.)
	T	først, først, verst, størst, børste, forstå, forstyrre, jordstykke, ordentlig, rutsje, bratsj, midterst, hardstappet (Før og etter /ʃ/ eller /n/ blir T en /t/.) CH/TCH i macho/match uttales /tʃ/.
	D	bridge «britʃ» (D foran f-lyd uttales /tʃ/.)
	RD	ferdsel, ferdselsvei, ferdselsåre, Edvard, Rikard, Sigvard
RKT	RKT	sterkt, mørkt (I disse ordene uttales RKT som t-lyd. K-en blir stum.)
	LT	fælt
q	RD	hverdag, fjerde, garderobe, Hardanger, gardin, kardemomme, for det, fordi, verdi, fordele, fordufte, sardin, bardun, vurdere, ferdig, Hordaland, (verdig, burde) (På østlandsmål slås r-lyden + d-lyden ofte sammen til en enkelt bakgomlyd, /ql/.)
	RDD	harddisk, fjorddal, norddelen, fjordduft, jorddyrkning, bordduk, jorddekke, borddame (Når det er en stum D mellom R og D, uttales R+D+D som q-lyd på østlandsmål.)
	D	tirsdag, torsdag, bursdag, farsdag, morsdag (Etter f-lyd blir D en q-lyd.)
RN	RN	stjerne, hjernen, fjerne, hjørne, turne, turning, en turné, smurning, gjerne, polarnatt, kyrne, lanterne, terna, tørne, moderne, klærne, beverne, traverne, bærplukkerne, fryserne, genserne, bryterne, bjørn, ekorn, ørn, fjern, torn, horn, korn, barn (På østlandsmål slås r-lyden + n-lyden sammen til en enkelt bakgomlyd, /ŋl/.)
	RDN	ordne (dialekt), Nord-Norge, nordnorsk, hardnakket, å hardne, bordnagle, jordnøtt, jordnær, hardnøstet, fjordnavn, fjordnisse, ordnett, hard nøtt, hard negl, hard neve (Når det er en stum D mellom R og N, uttales R+D+N som ŋ-lyd på østlandsmål.)
	REN	moren «moon», turen «tuun», Maren «Maaen», muren «muun», væren «vææn»
	RDEN	ordentlig «åntli», gården «gåan», jorden «joon», fjorden «fjoon», ordene «oone» r-den/r-han/r-ham: har den/han/ham «haan», er den/han «ææn», var den/han «vaan», ser den/han/ham «seen», står den/han «stään», slår den/han/ham «slään», får den/han/ham «fääan», bor den/han «boon», gror den «groon» (På østlandsmål kan R eller RD + endelsen -EN uttales som ŋ-lyd. Det samme gjelder når ett ord slutter på R og ordene DEN, HAN eller HAM kommer etterpå. Ofte dobles vokalen: «slåaan».)
	REND	

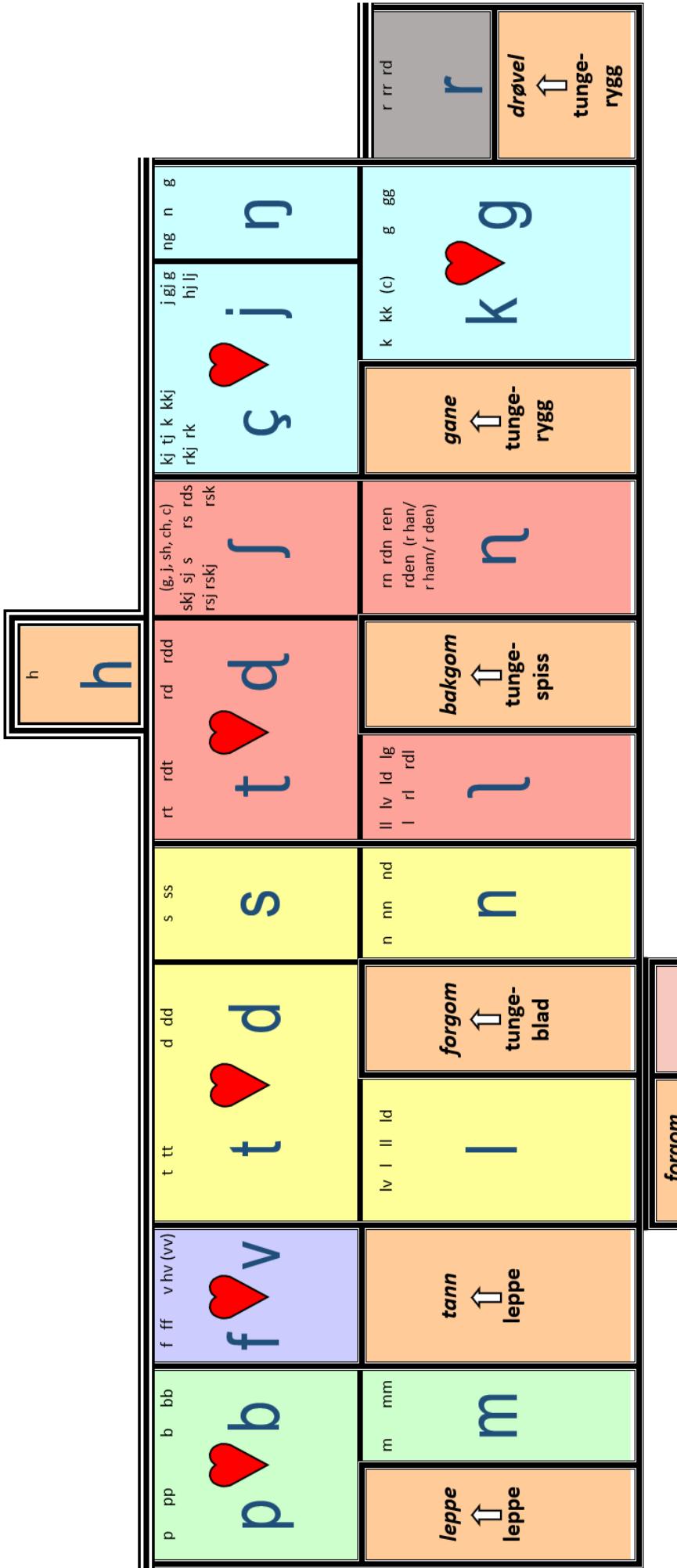
Konsonantgrupper der språklyd 1 blir en nasal, indre lyd pga. nasal språklyd 2:

t n	RT N	gartner, å svartne, Hjortnes, Bjertnes, Svartnes (På østlandsmål blir /tl/ nasalert, og lufta kommer ut av nesa nesten samtidig med /ŋl/.)
	RT EN	arten, fjorten, smerten, erten, barten, verten, stjerten, farten, kofferten, furten, lesekvarten, urtene, myrten, Svarten (På østlandsmål blir ofte E-en stum i RTEN ord, og lufta ved /tl/ kommer ut gjennom nesa nesten samtidig med lufta ved /ŋl/.)
d n	RD N	ordne (På østlandsmål kommer lufta ved /d/ ut av nesa nesten samtidig med /ŋl/.)
	RD EN	torden, Norden, ferdens, verden, garden, varden, orden (Alt dette er dialektavhengig.) (På østlandsmål blir ofte E-en stum i RDEN-ord, og hele gruppa blir nasal.)
t n	T N	rågne, retning, setning, vitne, fatning, letne, gretne, tetne, Vatne, Utne, Skjetne
	T EN	hostende, gråtende, måten, gråten, hosten, høsten, vantene, renten, gåten, kanten (På østlandsmål blir /t/ nasalert, og lufta kommer ut av nesa nesten samtidig med /n/.)
	TT EN	hetten, mattene, retten, skvetten, tretten, atten, hatten, katten, votten, bretten, svetten, spretten, skatten, vatten (På østlandsmål blir ofte E-en stum i TEN/TTEN-ord.)
d n	D N	redning, hedning, ledning, modne, betydning, lodne, ridning, kleddning, rydning
	D EN	bildene, ledende, Syden, vreden, gleden, raden, moden, freden, sæden, buden (På østlandsmål blir /d/ nasalert, og lufta kommer ut av nesa nesten samtidig med /n/.)
	DD EN	viddene, skuddene, paddene, gjeddedene, leddene, bruddene, bredden, kladden (På østlandsmål blir ofte E-en stum i DEN/DDEN-ord, og hele gruppa blir nasal.)
	DD N	Oddny

Fokus © Toril Karstad Kreativ Læring

Tegnforklaringer: Aktuell lyds stavemåte har **rode vokaler** og **blå konsonanter**, feit bokstav = vikarbokstav, strek under stum bokstav = minus lyd, // rundt liten bokstav eller lydkrifttegn = fonem/språklyd. Stor bokstav = enkeltlyders / lydsgruppers stavemåte. Lysegrå skrift = forklaringer.

Språklydhus på oslomål inkludert skarre-r og bokstavløse lyder

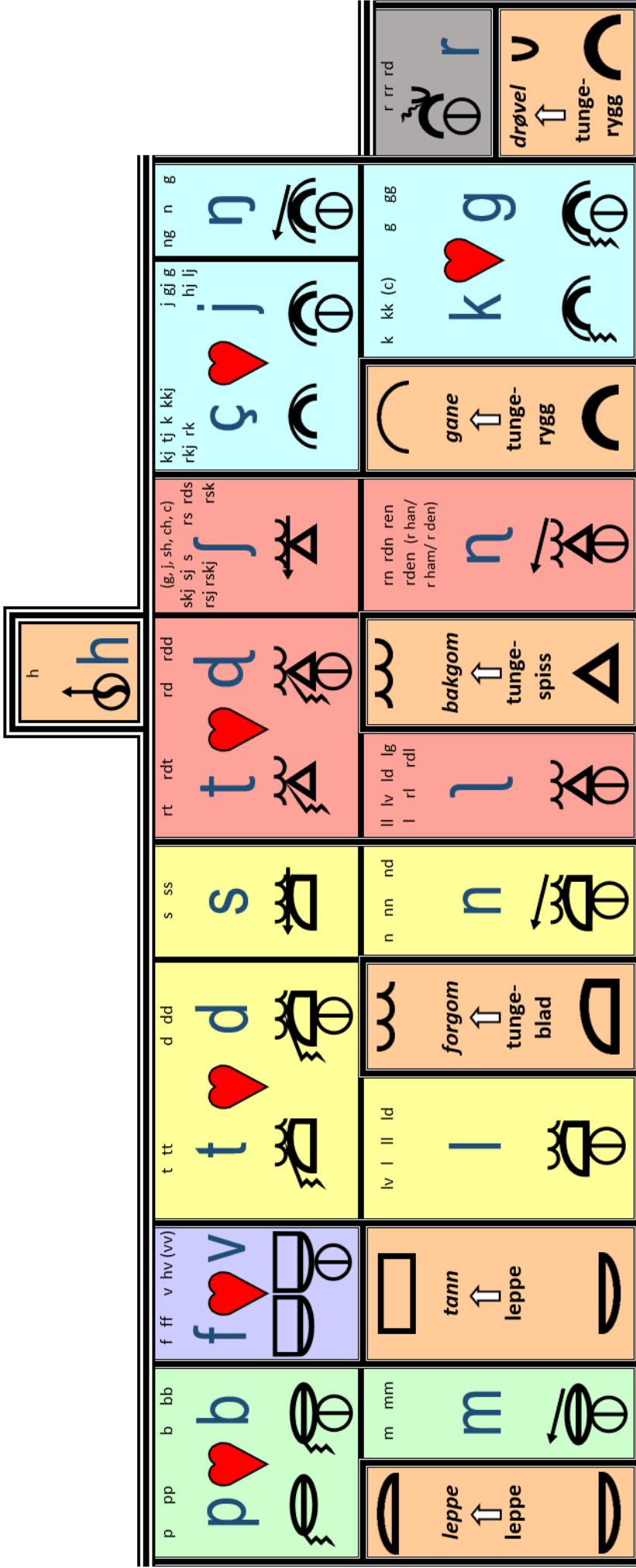

Vokaler: a a_{ad av} e¹ e_{ed et} e² e_{ed} i i_{id ig} o o_{u od} u u_u y y_v æ æ_e ø ø_ø å å_å

Diftonger: ei ei_{eg eig} au au_{aug aud auv eu} øy ø_{øi} ai ai_{ai ay aj} åi åi_{oy oi} oi oi_{oi}

Fokus © Toril Karstad Kreativ Læring
Hjerte symboliserer stemt/ustemt-par. Døra angir artikulasjonssted, der nedre artikulator er aktiv og derfor nevnes først (leppe mot tann). Bokstaver og bokstavgrupper i liten skrift forteller om språklydens skrivemåter, der stumme bokstaver regnes som del av grafemet.

Språklydhus på oslomål inkludert skarre-r og bokstavløse lyder

Vokaler: a e¹ e² i o u y æ ø ø å å ø

Diftonger: ei au øy øi ai ay aj øi oy oi

Fokus © Toril Karstad Kreativ Læring
Hjerte symboliserer stemt/ustemt-par. Døra angir artikulasjonssted, der nedre artikulator er aktiv og derfor nevnes først (leppe mot tann).
Bokstaver og bokstavgrupper i liten skrift forteller om språklydens skrivemåter, der stumme bokstaver regnes som del av grafemet.